

Era un iaz cu rațe, nimic mai mult – afară, în spatele fermei. Nu era foarte mare.

Lettie Hempstock spunea că era oceanul, dar eu știam că era o prostie; că veniseră de dincolo de ocean, din bătrânul ținut.

Mama ei spunea că Lettie nu-și amintește cum trebuie, că se întâmplase cu multă vreme în urmă și că, oricum, bătrânul ținut se scufundase.

Bătrâna doamnă Hempstock, bunica lui Lettie, spunea că amândouă se înșală, că acel loc care se scufundase nu era *cu adevărat* bătrânul ținut. Spunea că-și amintește ținutul cu adevărat bătrân.

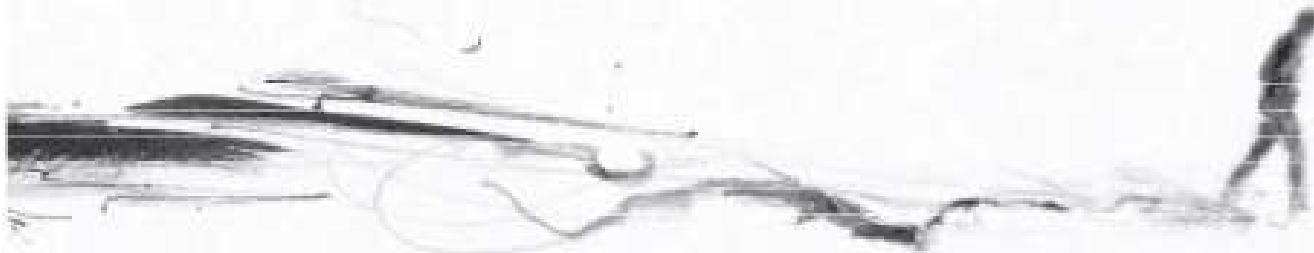
Spunea că ținutul cu adevărat bătrân explodase.

PROLOG

Purtam un costum negru și o cămașă albă, o cravată neagră și pantofi negri, bine lustruiți și lucioși: haine care, în mod normal, m-ar fi făcut să mă simt nelalocul meu, de parcă aş fi purtat o uniformă furată sau de parcă aş fi prețins că sunt adult. De data aceasta, îmi dădeau o senzație de confort, într-un fel. Purtam hainele potrivite pentru o zi grea.

Mi-am făcut datoria dimineața, am spus cuvintele care trebuiau spuse, crezând în ceea ce spuneam, iar apoi, când totul s-a terminat, m-am urcat în mașină și am condus la întâmplare, fără o direcție anume. Aveam cam o oră de irosit până la întâlnirea cu alți oameni pe care nu-i mai văzusem de ani buni, până la alte străngeri de mână și o supradoză de ceai din cel mai bun serviciu de porțelan. Am condus pe drumurile șerpuitoare din Sussex, drumuri de țară pe care mi le aminteam doar pe jumătate, până când m-am trezit că mă îndrept spre centrul orașului, așa că am

luat-o, la nimereală, pe alt drum, la stânga și apoi la dreapta. Abia atunci mi-am dat seama încotro merg, încotro mă indreptasem de la bun început, și am clătinat din cap, uimit de propria mea prostie.

Mă indreptasem spre o casă care nu mai exista de câteva decenii.

M-am gândit să mă întorc, în timp ce înaintam pe strada largă, care fusese cândva un drum pietruit mărginind un câmp de orz; să mă întorc și să las trecutul în pace. Dar eram curios.

Vechea casă, în care locuisem timp de șapte ani – de când aveam cinci și până când am împlinit doisprezece ani – fusese dărămată și o pierdusem pentru totdeauna. Casa cea nouă, pe care părinții mei o construiseau în capătul grădinii, între tufele de azalee și rondul de iarba pe care îl numeam inelul zânelor, fusese vândută cu treizeci de ani în urmă.

Am încetinit când am văzut casa cea nouă. Pentru mine, avea să rămână casa cea nouă. Am oprit pe aleea de acces, uitându-mă la felul în care dezvoltaseră construcția pe baza arhitecturii din anii 1970. Uitasem culoarea cărămizilor; era ciocolatie. Transformaseră balconul mamei într-o grădină închisă cu două etaje. Am privit casa, amintindu-mi mai puțin decât mă așteptam despre anii adolescenței; fără zile bune, fără zile proaste. Locuisem acolo o vreme. Nu părea să facă parte din cine eram acum.

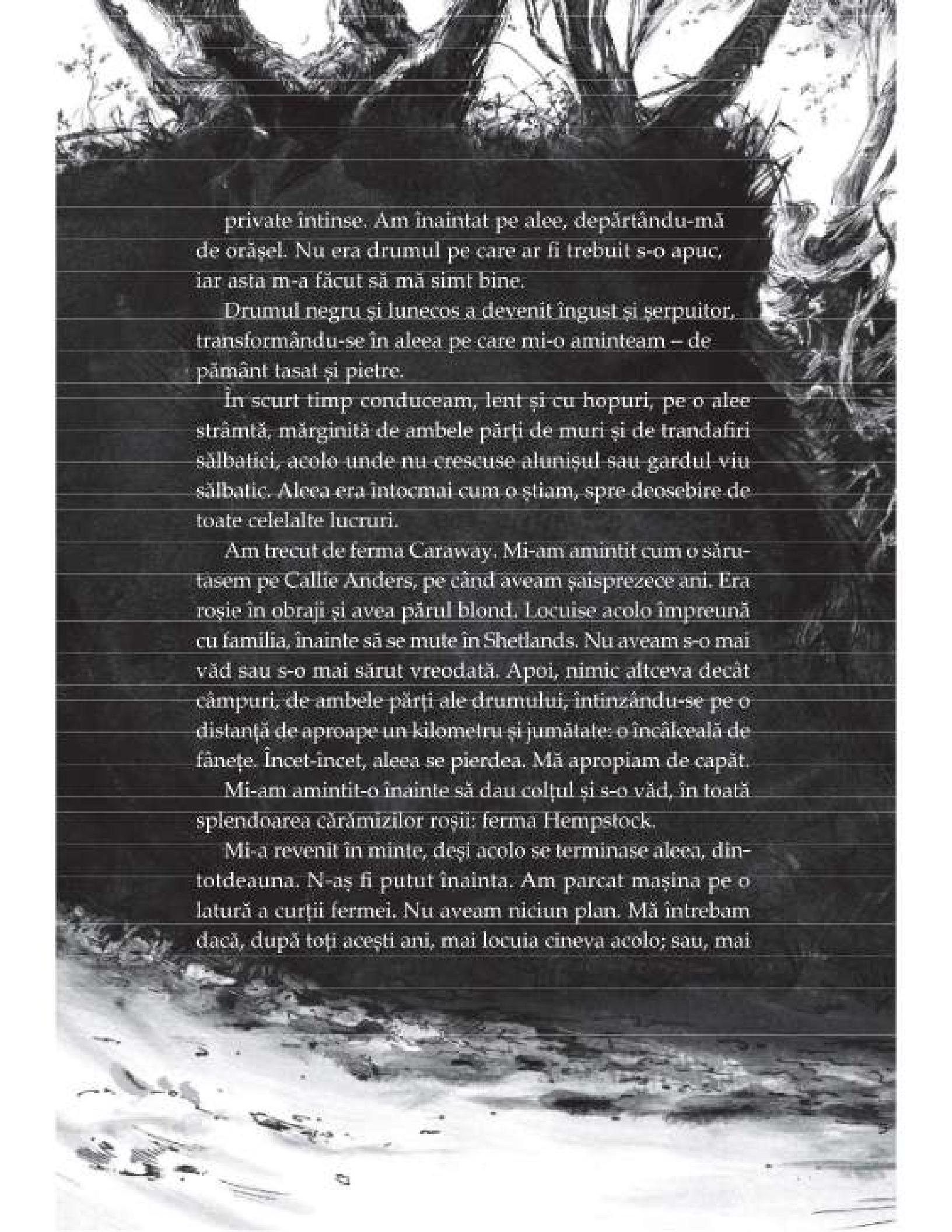
Am ieșit de pe aleea de acces în marșarier.

Știam că era timpul să mă îndrept spre casa animată și plină de veselie a surorii mele – care fusese ordonată și aranjată pentru a fi la înălțimea ocaziei. Aș fi vorbit cu oameni de a căror existență uitasem cu ani în urmă, iar ei m-ar fi întrebat despre mariajul meu (eșuat de un deceniu, o relație care se deteriorase lent, până la destrămare, aşa cum pare să se întâmple de obicei) și dacă aveam o prietenă (nici vorbă; nici măcar nu eram sigur că eram capabil) și despre copiii mei (adulți acum, fiecare cu viața lui, le-ar fi plăcut să fie și ei aici). M-ar fi întrebat despre munca mea (e totul în regulă, mulțumesc, aș fi răspuns, pentru că niciodată nu știam cum să vorbesc despre ceea ce fac. Dacă aș fi putut vorbi despre asta, n-ar fi trebuit să fac. Sunt artist, uneori creez piese de artă adevărată, iar asta umple goulurile din viața mea. Pe unele; nu pe toate). Am fi vorbit despre cei plecați dintre noi. Am fi pomenit morții.

Aleea ingustă a copilăriei mele era acum un drum negru, asfaltat, care servea ca zonă de delimitare a două proprietăți

private întinse. Am înaintat pe aleie, depărtându-mă de orăsel. Nu era drumul pe care ar fi trebuit să-o apuc, iar asta m-a făcut să mă simt bine.

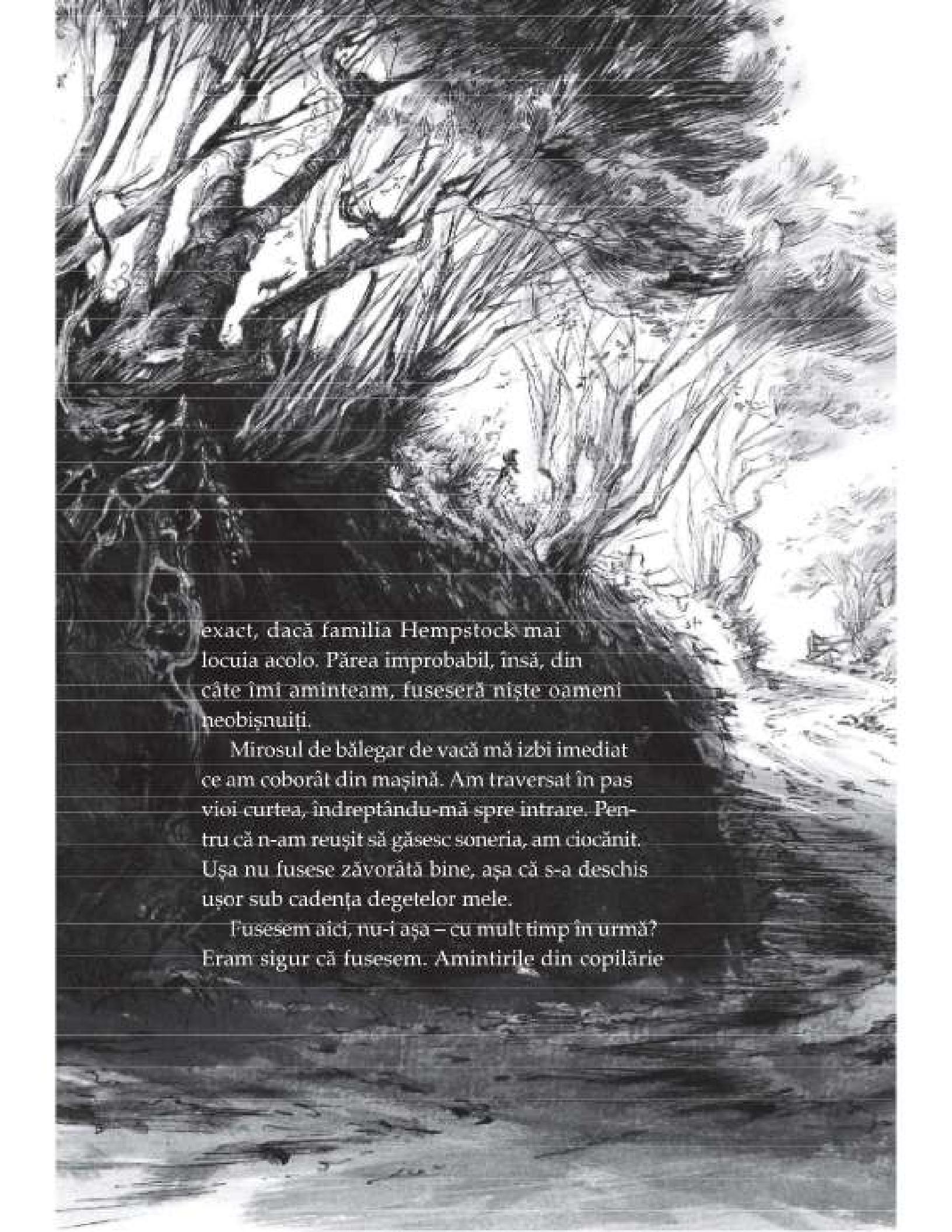
Drumul negru și lunecos a devenit îngust și serpuior, transformându-se în aleea pe care mi-o aminteam – de pământ tasat și pietre.

În scurt timp conduceam, lent și cu loipuri, pe o aleie strâmtă, mărginită de ambele părți de muri și de trandafiri sălbatici, acolo unde nu crescuse alunișul sau gardul viu sălbatic. Aleea era întocmai cum o știam, spre deosebire de toate celelalte lucruri.

Am trecut de ferma Caraway. Mi-am amintit cum o sărușasem pe Callie Anders, pe când aveam șaisprezece ani. Era roșie în obrajii și avea părul blond. Locuise acolo împreună cu familia, înainte să se mute în Shetlands. Nu aveam să-o mai văd sau să-o mai sărut vreodată. Apoi, nimic altceva decât cămpuri, de ambele părți ale drumului, întinzându-se pe o distanță de aproape un kilometru și jumătate: o încâlceală de fânețe. Încet-încet, aleea se pierdea. Mă apropiam de capăt.

Mi-am amintit-o înainte să dau colțul și să văd, în toată splendoarea cărămidilor roșii: fermă Hempstock.

Mi-a revenit în minte, deși acolo se terminase aleea, din totdeauna. N-aș fi putut înainta. Am parcat mașina pe o latură a curții fermei. Nu aveam niciun plan. Mă întrebam dacă, după toți acești ani, mai locuia cineva acolo; sau, mai

exact, dacă familia Hempstock mai locuia acolo. Părea improbabil, însă, din câte îmi aminteam, fuseseră niște oameni neobișnuiti.

Mirosul de bălegar de vacă mă izbi imediat ce am coborât din mașină. Am traversat în pas vioi curtea, îndreptându-mă spre intrare. Pentru că n-am reușit să găsesc soneria, am ciocănit. Ușa nu fusese zăvorâtă bine, așa că s-a deschis ușor sub cadența degetelor mele.

Fusesem aici, nu-i aşa – cu mult timp în urmă? Eram sigur că fusesem. Amintirile din copilărie

sunt uneori camuflate și ascunse de lucrurile care se întâmplă mai târziu, ca niște jucării uitate la fundul unui dulap supraaglomerat al unui om mare, care nu se pierd niciodată.

Am rămas pe hol și am strigat:

— Heil! E cineva acasă?

N-am primit niciun răspuns. Am simțit miros de pâine coaptă, de mobilă ceruită și de lemn vechi. Ochii mei se adaptau cu greutate la întuneric: i-am îngustat și mă pregăteam să mă întorc pe călcăie și să plec, când o femeie în vîrstă a ieșit din holul slab luminat, ținând în mână o cărpă albă de șters praful. Părul ei cărunt era lung.

— Doamna Hempstock? am întrebat.

Și-a înclinat capul într-o parte și m-a privit.

— Da. *Chițor* te cunosc, tinere, a spus ea.

Nu sunt Tânăr – nu mai sunt.

— Te cunosc, însă lucrurile se cam încurcă la vîrstă mea.

Cine ești, mai precis?

— Cred că aveam cam șapte, poate opt ani, când am fost aici ultima dată.

— Erai prietenul lui Lettie? m-a întrebat zâmbind. Din celălalt capăt al aleii?

— Mi-ați dat lapte. Era cald, proaspăt muls.

Apoi mi-am dat seama câți ani trecuseră și am spus:

— Nu, n-ați făcut asta. Trebuie să fi fost mama dumneavoastră. Îmi pare rău.

Pe măsură ce înaintăm în vîrstă, ne transformăm în părintii noștri. Dacă trăim suficient, vom vedea cum chipurile se repetă, în timp. Mi-o aminteam pe doamna Hempstock, mama lui Lettie, ca pe o femeie solidă. Femeia aceasta era slabă ca un băț și părea fragilă. Arăta la fel ca mama ei, femeia pe care o cunoscusem drept bătrâna doamnă Hempstock.

Uneori, când mă uit în oglindă, văd chipul tatei, nu pe al meu, și-mi amintesc felul în care-și zâmbea siesi, privindu-se în oglindă, înainte să plece. *Arătați bine*, îi spunea reflexiei sale, aprobator. *Arătați bine*.

— Ai venit să-o vezi pe Lettie? a întrebat doamna Hempstock.

— E aici?

Ideea m-a surprins. Doar *plecase* undeva, nu? În America? Bătrâna a clătinat din cap.

— Mă pregăteam să pun ceainicul pe foc. Ai vrea niște ceai?

Am ezitat. Apoi am răspuns că, dacă nu se supără, m-aș bucura să-mi arate mai întâi unde se află iazul cu rațe.

— Iazul cu rațe?

Știam că Lettie avusesese un nume bizar pentru el. Îmi aminteam asta.

— Îl numea „mare”, ceva de genul acesta.

Bătrâna a aşezat cărpa pe dulap.

— Nu poți bea apă din mare, nu? E prea sărată. Ar fi de parcă ai bea sânge. Îți aduci aminte drumul? Poți ajunge acolo înconjurând casa. Urmează cărarea.

Dacă aş fi fost întrebat cu o oră înainte, aş fi spus că nu, nu îmi aminteam drumul. Nu cred că mi-aş fi amintit nici măcar numele lui Lettie Hempstock. Dar, stând pe holul acela, totul căpăta contur. Amintirile așteptau după colțurile lucrurilor, ispitindu-mă. Dacă mi s-ar fi spus că aveam din nou șapte ani, pentru o clipă aproape c-aș fi crezut.

— Mulțumesc.

Am ieșit în curte. Am trecut de cotet, de vechiul hambar și pe lângă marginea câmpului, amintindu-mi unde mă aflam și ce urma, și bucurându-mă în sinea mea. Pajiștea era străjuită de aluni. Am cules un pumn de alune verzi și le-am pus în buzunar.

„Urmărează iazul”, m-am gândit. „Trebuie doar să înconjur magazia astă și-o să-l văd.”

L-am văzut și m-am simțit ciudat de mândru de mine, de parcă actul aducerii-amintire suflase departe cele câteva pânze de păianjen ale zilei.

Iazul era mai mic decât mi-l aminteam. Pe malul celălalt se afla o magazie îngustă, din lemn, iar pe cărare, o bancă foarte veche, grea, făcută din lemn și metal. Șipciile care se cojeau fusese să vopsite în verde cu cățiva ani în urmă. M-am așezat pe bancă și am privit apa în care se reflecta cerul, la mizeria de liniță care se adunase pe margini, la cele șase frunze de nufăr. Din când în când, aruncam o alună în mijlocul iazului, cel căruia Lettie Hempstock îi spunea...

Nu-i spunea „mare”, nu-i aşa?

Lettie ar fi fost mai în vîrstă decât mine acum. Era cu doar cățiva ani mai mare decât mine atunci, deși vorbea atât de ciudat. Avea unsprezece ani. Eu... căți ani aveam oare? Era după petrecerea nereușită de ziua mea. Știam asta. Deci aveam șapte ani.

M-am întrebat dacă ni se întâmplase vreodată să cădem în apă. O împinsesem în iaz pe fetiță ciudată care locuia în ferma de la capătul aleii? Mi-o aminteam în apă. Poate mă împinsese și ea.

Unde plecase? În America? Nu, în *Australia*. Asta era. Un loc foarte îndepărtat.

Și nu era mare. Era ocean.

Oceanul lui Lettie Hempstock.

Mi-am amintit asta și, odată cu asta, mi-am amintit totul.

